

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης - η διαπίστωση της παραβίασης του δικαιώματος του αιτούντος σε ταχεία απονομή της δικαιοσύνης αποτελεί εν προκειμένω επαρκή επανόρθωση της ηθικής βλάβης αυτού.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ (ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ)

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριο στις 8 Ιουνίου 2018, συγκροτούμενο από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου Γεώργιο Παπαθεοδώρου, με την παρουσία του Γραμματέως του ΙΙΙ Τμήματος Σπυρίδωνος Καββαδία,

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Επιτροπεύων Πρόεδρος Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, που αναπληρώνει νόμιμα τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος είχε κώλυμα,

Για να δικάσει την από 14.2.2018 (ΑΒΔ 359/14.2.2018) αίτηση για δίκαιη ικανοποίηση, λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, του ..., κατοίκου ..., ο οποίος δεν παραστάθηκε,

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Παναγιώτη Λαμπρόπουλου

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε :

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης. Και

Τον Επιτροπεύοντα Πρόεδρο, ο οποίος πρότεινε την μερική παραδοχή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο και

Αποφάσισε τα εξής :

1. Με την κρινόμενη αίτηση, ο αιτών, επικαλούμενος τα άρθρα 1 έως 6 του ν. 4239/2014, ζητεί να υποχρεωθεί το Ελληνικό Δημόσιο να του καταβάλει το ποσό των 4.000,00 ευρώ, ως δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη από την υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης, η οποία άρχισε με την κατάθεση στις 30.4.2013 της από 30.4.2013 έφεσής του (ΑΒΔ 2013/2013) και περατώθηκε με την έκδοση, στις 23.10.2017, της 189/2017 απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία κοινοποιήθηκε στον αιτούντα και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) με το .../9.11.2017 έγγραφο της Γραμματείας του Τμήματος.

2. Η αίτηση αυτή, για την οποία έχει καταβληθεί το προσήκον παράβολο (βλ. το με κωδικό ... ηλεκτρονικό παράβολο ποσού 150,00 ευρώ), έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και κατά τα λοιπά νομοτύπως (άρθρο 3 ν. 4239/2014). Είναι, συνεπώς, τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί, περαιτέρω, κατά τη βασιμότητά της, παρά την απουσία του αιτούντος, ο οποίος κλητεύθηκε εμπροθέσμως και νομοτύπως για να παραστεί στη συζήτηση της υπόθεσής του (άρθρα 17, 18 παρ. 3, 27, 43 παρ. 3, 59 και 65 του π.δ/τος 1225/1981).

3. Με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν. 4239/2014 «Δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄ 43/20.2.2014), θεσμοθετήθηκε ως ένδικο βοήθημα ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η αίτηση για δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης ενώπιόν του. Η αίτηση αυτή αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη ο διάδικος λόγω της προσβολής του δικαιώματος σε ταχεία απονομή δικαιοσύνης. Κατά την εκδίκασή της, το Δικαστήριο διαπιστώνει κατ' αρχήν εάν συντρέχει παραβίαση του ως άνω δικαιώματος, εκτιμώντας εάν υπήρξε υπέρβαση της εύλογης χρονικής διάρκειας της δίκης, σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και βάσει των ενδεικτικά απαριθμούμενων στην παρ. 1 του άρθρου 5 του ως άνω νόμου κριτηρίων, τα οποία, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση αυτού, είναι αντίστοιχα με εκείνα που έχει διαπλάσει η νομολογία του ΕΔΔΑ, συνίστανται δε στη συμπεριφορά των διαδίκων κατά την εξέλιξη της δίκης, στην πολυπλοκότητα της υπόθεσης, στη στάση των αρμοδίων κρατικών αρχών και στο διακύβευμα της υπόθεσης για τον αιτούντα (βλ. αντί πολλών απόφαση ΕΔΔΑ Frydlender κατά Γαλλίας της 27.6.2000, σκ. 43). Ακολούθως, εάν διαπιστώσει ότι συντρέχει παραβίαση του ως άνω δικαιώματος, το Δικαστήριο αποφαινεται εάν πρέπει να καταβληθεί χρηματικό ποσό για τη δίκαιη ικανοποίηση του αιτούντος ή εάν μόνη η διαπίστωση της παραβίασης του δικαιώματος μπορεί, στη συγκεκριμένη περίπτωση, αναλόγως του αντικειμένου της δίκης και κατά την αιτιολογημένη σχετική κρίση του, να θεωρηθεί επαρκής ικανοποίηση (βλ. αποφάσεις ΕΔΔΑ Αναστασιάδης κατά Ελλάδας της 18.4.2013, σκ. 43, και Φεργαδιώτη – Ριζάκη κατά Ελλάδας της 18.4.2013, σκ. 27, Ανδριανέσης κατά Ελλάδος της 10.2.2005 σκ. 34, Αθανασιάδης και λοιποί κατά Ελλάδος της 28.4.2005 σκ. 27, Αγαθός και λοιποί κατά Ελλάδος της 23.9.2004 σκ. 35 και Θεοδωρόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδος της 15.7.2004 σκ. 35). Εάν, τέλος, κρίνει ότι πρέπει να επιδικασθεί χρηματικό ποσό, προβαίνει στον καθορισμό του ύψους του ποσού, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, το χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο για την εκδίκαση της υπόθεσης, καθώς και την ενδεχόμενη ικανοποίηση του αιτούντος από άλλα μέτρα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία (βλ. αποφάσεις Μονομελούς Σύνθεσης III Τμήματος Ελ. Συν. 3039, 3040/2014, 12, 64, 117 /2015). Το χρηματικό ποσό της επιδικαζόμενης κατά το στάδιο αυτό ικανοποίησης πρέπει να τελεί σε αναλογία προς το οικονομικό αντικείμενο της κύριας διαφοράς (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Μινάτσης κατά Ελλάδας, απόφαση της 28.5.2014, σκ. 26). Εξ άλλου, η θέσπιση ειδικού ένδικου βοηθήματος για τη δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της δίκης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δικαιολογεί την επιδίκαση στον αιτούντα χρηματικού ποσού χαμηλότερου σε σχέση με αυτό που θα επιδίκαζε το ΕΔΔΑ, εάν η υπόθεση είχε αχθεί ενώπιον του, εφόσον, το επιδικαζόμενο ποσό δεν θα είναι πολύ κατώτερο ενός εύλογου ορίου, αντίστοιχου προς τη νομική παράδοση και το βιοτικό επίπεδο της χώρας και, η σχετική απόφαση θα εκδοθεί ταχέως, θα είναι αιτιολογημένη και θα εκτελεσθεί αμέσως (βλ. ΕΔΔΑ Ξυνός κατά Ελλάδας της 5.10.2014, σκ. 36, 48, 49, Τεχνική Ολυμπιακή κατά Ελλάδας της 1.10.2013, σκ. 41, 54, 55, Σβερονόπουλος κατά Ελλάδας της 16.7.2015 σκέψεις 31 και 49).

4. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι ο αιτών, στρατιωτικός συνταξιούχος, άσκησε στις 30.4.2013 έφεση, αιτούμενος την ακύρωση της .../2012 πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του ΓΛΚ, με την οποία αναπροσαρμόστηκε μειωτικά η σύνταξή του, αναδρομικώς από 1.8.2012, κατ' εφαρμογή των διατάξεων

των περ. 31 και 32 της υποπαρ. Γ1 της παρ. Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012. Η έφεση αυτή έγινε δεκτή με την έκδοση, στις 23.10.2017, της 189/2017 απόφασης του Τριμελούς Δικαστικού Σχηματισμού του άρθρου 108 Α παρ. 3 του π.δ. 1225/1981 (άρθρο 69 του ν. 4055/2012) του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία κοινοποιήθηκε στον αιτούντα και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με το .../9.11.2017 έγγραφο της Γραμματείας του Τμήματος, χωρίς να προκύπτει ότι ζητήθηκε από κάποιον διάδικο η εισαγωγή της υπόθεσης για συζήτηση στο Τμήμα, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του ίδιου ως άνω άρθρου.

5. Ειδικότερα, με την ως άνω απόφαση το Τμήμα δέχθηκε, σύμφωνα με τα κριθέντα με την 4707/2015 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα ακόλουθα: Ενόψει των διατάξεων του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 (ΦΕΚ Α΄ 246/15.11.2014), με τις οποίες αφενός καταργήθηκαν από τότε που ίσχυσαν οι διατάξεις των περιπτώσεων 31, 32 και 33 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α΄ 222), που αφορούν στους στρατιωτικούς (παρ. 1), σε συμμόρφωση προς τις 2192-2196/2014 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, αφετέρου αντικαταστάθηκαν από 1.8.2012 οι διατάξεις των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ Α΄ 297), οι οποίες είχαν αντικατασταθεί με τις ήδη καταργούμενες διατάξεις του ν. 4093/2012, και θεσπίστηκαν νέοι βασικοί μισθοί, νέοι συντελεστές και νέα επιδόματα για τους στρατιωτικούς σε τέτοιο ύψος, ώστε να αναπληρωθούν κατά το ήμισυ οι απώλειες που είχαν επέλθει στις μισθολογικές αυτές παροχές με το ν. 4093/2012, οι πράξεις με τις οποίες αναπροσαρμόστηκαν οι συντάξεις των στρατιωτικών συνταξιούχων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 34 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και με βάση τα μισθολογικά δεδομένα του ν. 4093/2012 αναδρομικά από 1.8.2012, απώλεσαν το νόμιμο έρεισμά τους, αφού οι διατάξεις, κατ' εφαρμογή των οποίων εκδόθηκαν, καταργήθηκαν από τότε που ίσχυσαν. Για τον λόγο αυτό, που ερευνάται αυτεπαγγέλτως, το Τμήμα, κάνοντας δεκτή την έφεση του αιτούντος, ακύρωσε την προσβληθείσα με την ως άνω έφεση πράξη.

6. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να κριθεί αν συντρέχει ή όχι υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης άρχισε στις 30.4.2013 με την κατάθεση της έφεσης και περατώθηκε στις 23.10.2017 με την έκδοση της 189/2017 απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Διήρκεσε, επομένως, περί από 4 έτη και 6 μήνες για ένα βαθμό δικαιοδοσίας. Περαιτέρω, δεν προκύπτει ότι ο αιτών συνέβαλε με τη συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της έφεσης, ούτε ότι τα τεθέντα στην κριθείσα υπόθεση νομικά ζητήματα ήταν πολύπλοκα.

7. Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις συνθήκες της υπόθεσης και βάσει των κριτηρίων της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4239/2014, αποφαίνεται ότι το χρονικό διάστημα των σχεδόν 4 ετών και 6 μηνών, το οποίο μεσολάβησε από την έναρξη έως τη λήξη της επίμαχης διαδικασίας, και μάλιστα σε έναν βαθμό δικαιοδοσίας, δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις της εύλογης διάρκειας της δίκης υπό την έννοια της διάταξης του άρθρου 1 του ως άνω νόμου και επομένως συνέτρεξε παραβίαση του δικαιώματος του αιτούντος σε ταχεία απονομή δικαιοσύνης.

8. Ενόψει όμως της θέσης σε ισχύ των προεκτιθέμενων διατάξεων του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 (ΦΕΚ Α΄ 246/15.11.2014), το διακύβευμα της συγκεκριμένης υπόθεσης είχε ήδη πάψει να είναι σημαντικό για τον αιτούντα προ της παρόδου

ευλόγου χρόνου εκδικάσεως της υπόθεσής του, καθόσον αφενός η κατάργηση, από το χρόνο ισχύος τους, των διατάξεων των περιπτώσεων 31, 32 και 33 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), σύμφωνα με τα μισθολογικά δεδομένα του οποίου αναπροσαρμόστηκε με την προσβληθείσα με την ως άνω έφεση πράξη η σύνταξη του αιτούντος, αφετέρου η αντικατάσταση, από 1.8.2012, των διατάξεων των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003 (Α' 297) και η θέσπιση νέων βασικών μισθών, συντελεστών και επιδομάτων για τους στρατιωτικούς, αποστέρησε από τη συγκεκριμένη διαφορά κάθε πιθανή συνέπεια (βλ. και τη 4707/2015 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου).

9. Κατόπιν αυτών, το Δικαστήριο, εκτιμώντας το σύνολο των περιστάσεων της υπόθεσης, κρίνει ότι η ηθική βλάβη που υπέστη ο αιτών από την υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης επανορθώνεται, επαρκώς, με μόνη τη διαπίστωση της παραβίασης του δικαιώματός του σε ταχεία απονομή της δικαιοσύνης (πρβλ. ΕΔΔΑ αποφάσεις της 18.4.2013 Αναστασιάδης Ιω. κ.λπ. κατά Ελλάδα, σκέψη 43 και Φεργαδιώτη - Ριζάκη Κ. κατά Ελλάδα, σκέψη 27, της 28.4.2005 Αθανασιάδης κ.λπ. κατά Ελλάδα, σκέψη 27, της 10.2.2005 Ανδριανέσης κ.λπ. κατά Ελλάδα, σκέψη 34, της 23.9.2004 Αγαθός Θ. κ.λπ. κατά Ελλάδα, σκέψη 35, της 15.7.2004 Θεοδωρόπουλος Π. κ.λπ. κατά Ελλάδα, σκέψη 35).

10. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι, κατά μερική αποδοχή της κρινόμενης αίτησης, πρέπει να διαπιστωθεί η παραβίαση του δικαιώματος του αιτούντος σε ταχεία απονομή της δικαιοσύνης, να απορριφθεί όμως το αίτημα αυτού για την επιδίκαση χρηματικού ποσού ως δίκαιης ικανοποίησης.

11. Μετά τη μερική παραδοχή της αίτησης πρέπει να συμψηφισθεί η δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδικών (άρθρο 5 παρ. 3 του ν. 4239/2014) και να αποδοθεί στον αιτούντα μέρος του καταβληθέντος παραβόλου, ποσού εκατό (100,00) ευρώ (άρθρο 73 παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, Α' 52).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την αίτηση.

Διαπιστώνει ότι υπήρξε παραβίαση του δικαιώματος του αιτούντος σε ταχεία απονομή της δικαιοσύνης.

Κρίνει ότι η διαπίστωση της παραβίασης αποτελεί αυτή καθαυτή επαρκή επανόρθωση της ηθικής βλάβης του αιτούντος.

Απορρίπτει την αίτηση κατά τα λοιπά.

Διατάσσει την απόδοση στον αιτούντα μέρους του καταβληθέντος παραβόλου, ποσού εκατό (100,00) ευρώ. Και,

Συμψηφίζει την δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδικών.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 17 Σεπτεμβρίου 2018.

Ο ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Η απόφαση δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στις 8 Νοεμβρίου 2018.

**Ο ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΙΡΗΝΗ ΜΠΟΛΑΚΗ**